

Közlemények a kötélérgetyűk köréből.

Irta: Szécsi Zsigmond.

Nálunk ugyan ritkán áll be a szükség, hogy a fának kiszállítását, vagy közelítését kötélérgetyűkön eszközöljük, de azért az ilyen esetek sincsenek általában véve kizárva. Mert nálunk is fordulnak elő szakadékos, terasz-szerű hegyoldalak, melyeknek felső részéről a fát vagy csak a most említett berendezés segítségével vagy pedig csak nagy kerüléssel lehet meredek utakon kiszállítani. Ily esetekben a kötélérgetyűkön többnyire olcsóbban lehet szállítani mint az utakon, feltéve, hogy a kötélérgetyű szerkezete egyszerű s ennél fogva olcsó is.

Nem felesleges dolog tehát, ha ezen rendkívüli szállító-eszköz további fejlődését mi is figyelemmel kísérjük. Lássuk, hogyan áll a kötélérgetyűk ügye ez idő szerint.

A kötélérgetyűk, mint a trieszti és svájci kiállításokon alkalmam volt látni, még mindig kétféle szerkezetben használatnak, t. i. mint egykötelű és kétkötelű ergetyűk. A trieszti kiállításon egy „Pontz“-féle rendszerű egykötelű ergetyű volt mintában látható, melyet a krajnai ipartársulat állított ki. A zürichin ellenben a „König“-féle ergetyűn*) kívül, mely tudvalevőleg egykötelű, kétkötelű ergetyűk is be voltak mutatva két darab mintában.

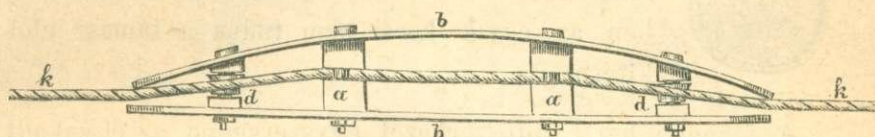
A krajnai és a König-féle ergetyűnek szerkezete s ennek pontos kivitele arra mutat, hogy mindkettő állandósított használatra van szánva, mert csak ily viszonyok között lehet helyén a fékező- és kötélfeszítő-készülékeket valóságos gép-szerkezetekből készíteni. Különösen a krajnai ergetyű alsó állomása igen szépen volt berendezve. A leszálló terhes kocsi ugyanis a szerint, a mint szenet vagy tönköt, szálát stb.

*) Ismertetve: az E. L. 1876. évi VII. füzetében.

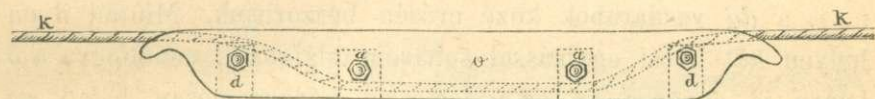
hozott, az egyfajta anyagokat külön-külön helyeken rakta le. Ezekkel ellentétben a svájczai kétkötélű ergetyűk igen egyszerű, mondhatni kezdetleges szerkezettel bírtak, de éppen ezért vándorlásra is igen alkalmasak.

Hogy melyik berendezés jobb, az egy- vagy kétkötélű-e, az a körülményektől függ.

Az egykötélű ergetyű előnye, hogy kevesebb kötelet fogyaszt és felállításnál nem sok munkát vesz igénybe; hátrányai: hogy a kötel erősebben meg van terhelve, mert mindkét kocsi egyidejűleg jár rajta továbbá, hogy a két kocsi találkozásának helyén váltó-állomást kell berendezni, mely sokszor igen magas állványokat és az üres kocsi áthelyezésére két embert igényel. A Pontz-féle szerkezetről ez utóbbi hátrányon segítve lett ugyan, de csak arra az esetre, ha a kötel a két végponton kívül sehol sem támasztatik alá.

1-ső ábra.

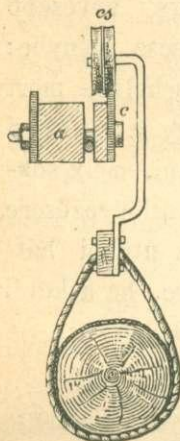

2-ik ábra.

Ezen érdekes Pontz-féle váltó-szerkezetet az 1. ábra alaprajzban, a 2. ábra oldalrajzban mutatja. A váltó-szerkezet a pálya közepén van a kötelhez erősítve, és mindelelőtt egy egyenes vaslemezről (o) és egy szintoly alakú, de kifelé görbülő vaslemezről (b) áll. E két vaslemezt, vasdarabok és csavarok (dd) egyesítik, melyek egyszersmind a (dd) csavarorsók alatt fekvő sodronykötelet (k) is erősen megszorítják. Hasonló célra szolgálnak az (aa) kapcsoló részek

is, melyek az előbbiektől csak abban különböznek, hogy közepükön kis vascsigákat tartalmaznak, melyeken a kötél nyugszik. A váltónak egyensúlyozása végett a kötél inkább a kanyarodó oldalhoz közeledik.

A váltó ilyképeni berendezése megköveteli, hogy a kocsi csigáinak kettős vájata legyen (3. ábra).

3-ik ábra.

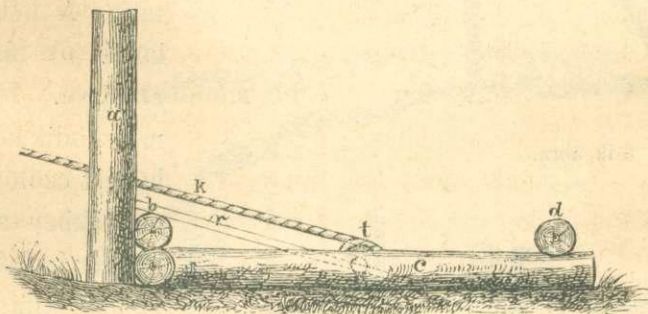
A kötélén a csigák külső vajatukon járnak, de mihelyt a váltót elérték belső vajatukkal annak vaslemezére mennek át. Az egyik vassín kihajlítása azért szükséges, hogy a váltó közepén találkozó két kocsi egymásnak kitérhessen. Ezen ügyes szerkezetű váltó azonban, a mint már fennebb mondtuk, csak azon esetben alkalmazható, ha a kötél egész hosszában sehol sincs alá támasztva, mert ellenkező esetben az egyik kocsi nem tudna a támasz elől kitérni.

A fennebb leirt váltószerkezet egyszersmind az elszakadt kötél összekapcsolására is szolgál. Az elszakadt kötél végeit u. i. a *dd* vasdarabok közé erősen beszoritjuk. Miután ilyen helyen két kocsi egymással sohasem találkozik, ennél fogva a *b* lemez is egyenes és az *o* lemezzel párhuzamosan halad, az egész kapcsoló-szerkezet pedig egészen rövid.

A kétköteliű ergetyűk előnye az, hogy a terhet megosztják és hogy akár alá vannak a kötelek támasztva, akár nem, váltó-állomásra nincs szükség. A fennebbiek szerint ugyan, azon esetben, ha a kötelek alá támasztása elmaradhat, a második kötelet a Pontz-féle váltó-szerkezet is pótolhatja; mindamellett az ilyen szerkezetnek a kétköteliű ergetyűkkel szemben még mindig meg van az a hátránya, hogy a váltónak a sokszor nagy magasságban lévő kötél közepén való

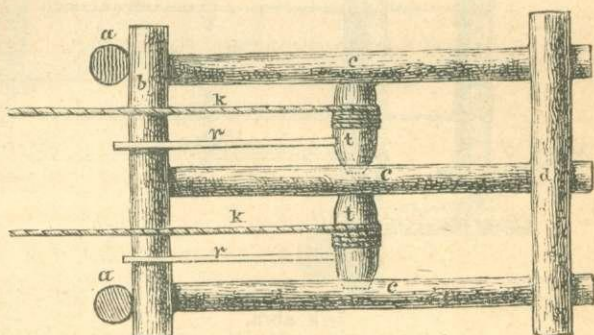
pontos alkalmazása körülményesebb és oly előleges méréseket tételez fel, melyeket közönséges munkások már nem végezhetnek. A kétkötélű ergetyűnek ellenben az a hátrányuk van, hogy kétannyi kötelet kívánnak, és a felállítás is több munkát szükségel, mint az egykötélűeknél.

Miután a kétkötélű ergetyű szerkezete a legegyszerűbb s felállítása is könnyű, mert bármely munkás elvégezheti, és miután berendezése hazai viszonyainknak teljesen megfelel, Zürichben látott egyszerű alakját szintén érdemesnek tartjuk bemutatni az itt következő magyarázatot alig kívánó ábrákban.

4-ik ábra.

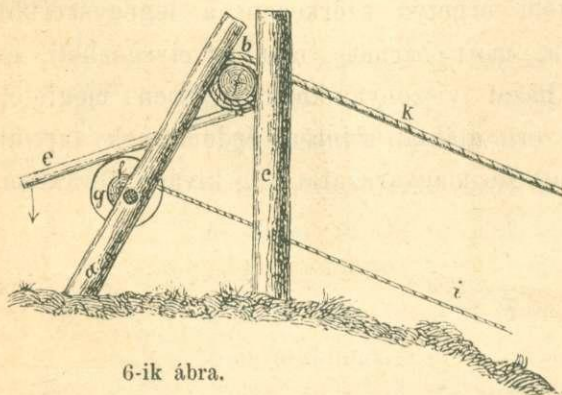
Az alsó végpont berendezését, nevezetesen a hordó kötelek (*kk*) megfeszítését a 4. ábra oldalrajzban, az 5. ábra pedig alaprajzban mutatja. A *b*, *c*, *d* tönkökből duryán össze-

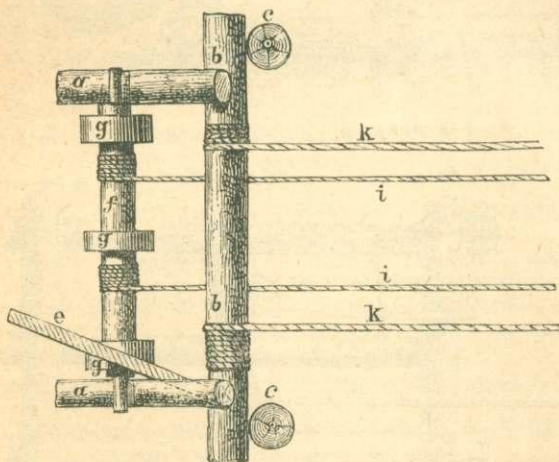
5-ik ábra.

rovott keretbe egy-egy tönk *t*, *t* van kúposan megfaragott bütőjével beeresztve. Ezen tönkre csavarják a kötel végét, s

azt a tönknek derékszög alatt befűrt lyukaiba (*t*) beeresztett vasrudakkal (*r*) megfeszítik. A kötelet ezen feszült állásában e vasrudak tartják meg, melyek egyik végükkel, mint láttuk, a tönkben (*t*) nyugosznak, másik végükkel ellenben a (*b*) fára támaszkodnak.

6-ik ábra.

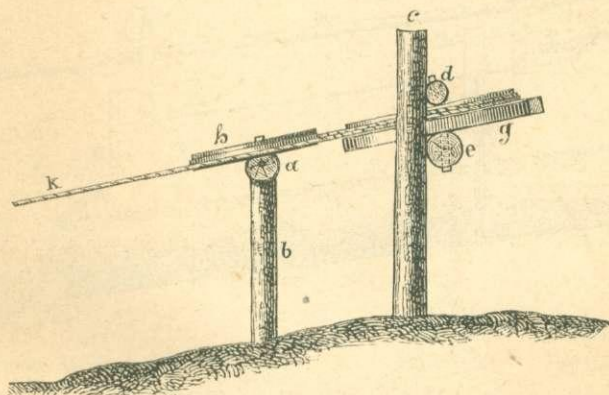
7-ik ábra.

lévő dobokra (*g, g*) az emeltyűt, vagy fékdorongot (*e*) rá-szorítják.

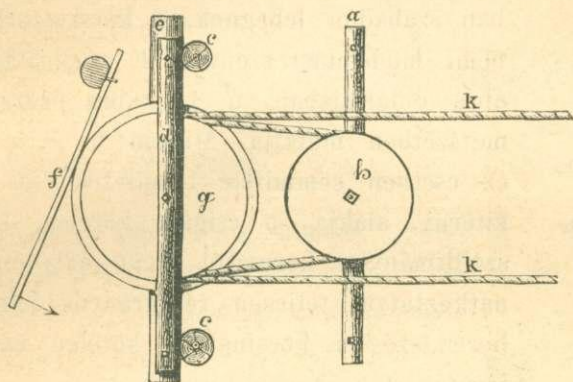
A fékmű másféle berendezését látjuk a 8. ábrán oldal-

A felső vég-pont berendezését a 6. ábra oldalrajz-ban, a 7. ábra pe-dig alaprajzban mu-tatja. A két hordó-kötél (*b*) fához van erősítve. Erre tá-maszkodik két ferdén bevert czölöp (*a, a*), melyekben a fékező henger csapágysai (*f*) vannak kifaragva. A fékező köté (*i, i*) vé-gei a fékező henger-hez vannak erősítve, melyre azután a kö-tél egyik s másik fele felváltva fel és legöngyölődik. A fé-kezőt az által esz-közlik, hogy a fé-kező henger végein

rajzban és a 9. ábrán alaprajzban. A szerkezetet a rajz világosan mutatja. A *h* és *g* korongok, melyeken a fékkötél át megy, fából valók. A nagy korongot (*f*) fékdorong szorítja.

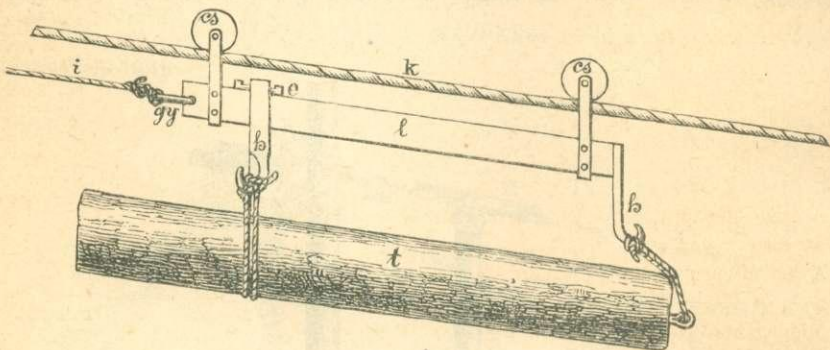
8-ik ábra.

9-ik ábra.

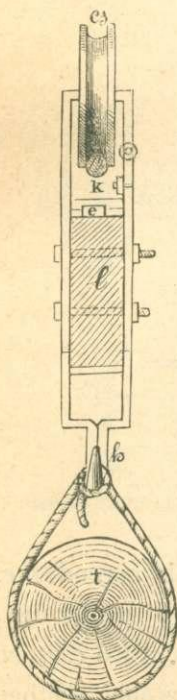
A kétkötélű ergetyűk továbbá úgy lehetnek berendezve, hogy mindakét hordókötél egyenlő vastag, vagy pedig úgy, hogy az egyik hordókötél a másiknál vékonyabb. Első esetben a szállitmány a két kötélen felváltva halad; utóbbi esetben pedig mindig csak a vastagabbon, az üres kocsin a vékonyabb

hordókötélen járván. Itt tehát a kocsikat úgy az alsó, mint a felső állomáson mindig más kötélre kell áthelyezni.

10. ábra.

Megjegyezzük még, hogy a kétkötélű ergetyűknél azon esetben, ha egész hosszúságukban szabadon lebegnek, a kocsi szerkezete is némi módosítást szenved. E módosítást a 10. ábra oldalrajzban, a 11. ábra pedig keresztmetszetben mutatja. Miután u. i. a kocsinak ez esetben semmiféle támaszték elől sem kell kitérni, alakja, a csigán, kötélén, kocsin és szállitmányon keresztül menő súlyvonalra vonatkoztatva, teljesen részarányos lehet. Ezen berendezés a kocsinak a kötélén való biztos járását még inkább fokozza.

11-ik ábra.

Hogy a fennebb ismertetett kötél-ergetyűk műszaki alkalmazhatóságát, berendezésének költségeit és munkaképességét megvilágítsuk, az alábbiakban még néhány adatot közlünk, melyeket a trieszti és zürichi kiállításokon szereztünk.

I. A berni kanton oberlandi erdőfelügyelőségének kerületében 1873. év óta mostanáig működő kötéltergetyü.

	1. Felállítás. Schneitwald-ban,	2. Felállítás. Bannwald-ban, (Iseltwald mellett)
üzemben volt:		
	1873. $\frac{XI.}{10}$ -étől	1877. $\frac{XII.}{22}$ -étől
	1876. $\frac{IV.}{15}$ -éig.	1882. $\frac{VII.}{31}$ -éig.
A felső állomás teng. f. magassága méter . . .	1020,	1495.
Az alsó " " " " " " . . .	663,	1100.
A két állomás magasság különbsége " . . .	357,	395.
" " " vízszintes távolsága " . . .	780,	759.
Minden hordókötél támasznélküli hossza méter .	1000,	860.
Esés százalékokban	46 $\frac{0}{10}$,	52 $\frac{0}{10}$.
	I. kötél, II. kötél, fékkötél;	I. kötél, II. kötél, fékkötél.
Kötélvastagság milliméterekben . . .	30, 20, 9,	20*), 20, 9.
A kötél súlya folyó méterenként, klg.	2.5, 1, 0.27,	1.3, 1, 0.27.
A kötél súlya összesen klg.	2500, 1000, 309,	1118, 860, 283.
Biztosított megterhelhetetős klg. .	—, 7000, —,	13000, 7000, 3000.
Középszállítási sebesség másodpercenként mért.	2	2
	egészben, naponként,	egészben, naponként.
A szállítmányok száma, lefelé . . .	2700, 30.0,	5450, 38.9.
Leszállított szálfa száma	3437, 38.2,	8708, 62.2.
" fatömeg tömör köbméter	1215, 13.5,	3155, 22.5.

II. A graubündeni kanton Thusis erdőkerületében felállított két kötéltergetyü (lásd a 6, 7, 8, 9, 10, 11. ábrát) berendezésének költsége.

a) Rongellen-ben (via mola.)

A felső és alsó állomás berendezése, a fát nem számítva . . .	= 95.00 frank.
Két kocsi a hozzávalóval együtt	= 95.00 "
140 méter sodronykötél, hosszméterje 1.70 frankjával . . .	= 238.00 "
140 " kenderkötél, " 1.00 " . . .	= 140.00 "
Összesen	= 568.00 frank.

*) Ezen kötélnek tisztán sodronyból kellett készítve lennie, mert ugyanazon vastagság mellett súlyosabb, mint a II. számú kötél, melynek magva, mint rendszeren kenderkötélből állhatott

Szécsi.

b) Crapeig-ban (Thusis mellett).

A felső és alsó állomás berendezése, a fát nem számítva . . .	= 186.00 frank.
Két kocsi a hozzávalóval együtt	= 85.10 "
370 méter sodronykötél, méterje 0.71 frankjával	= 262.70 "
370 " (34 kilogr. 2.55 frankjával) kenderkötél	= 239.70 "
Összesen	= 773.50 frank.

III. A krajnai kötélgergetyűn, melynek hossza 725 méter, hajlása $25^0 = 46.6^0/0$, egy és ugyanazon helyen szállított:

Évben	Faszén	Fűrész- tönk	Bükkfa- tönk	Papir- anyagra való fa	Távíró- rudak	A szállítás összes költsége	
	ürméter	d a r a b s z á m				frt	kr
1878.	9200	.	.	.	.	580	.
1879.	8400	5102	.	.	.	620	15
1880.	10600	1680	.	255	.	579	12
1881.	8750	8035	320	.	101	697	25

Egy másik kötélgergetyű, melyet a társulat 1882. évben állított fel, összesen 656 méter hosszú; hajlása $30^0 = 57.7^0/0$; a függélyes magasság pedig 329 méter.

Az 1884. évi osztrák erdészeti kongresszus.

Közli: Kovács Géza.

A folyó évi osztrák erdészeti kongresszus Bécsben, márcziushó 13. és 14. napjain tartatott meg, melyen összesen 19 ausztriai erdészeti és gazdasági ügyekkel foglalkozó testület volt képviselve. Elnökké Colloredo-Mannsfeld herczeg, első alelnökké Schwarzenberg Károly herczeg, másod alelnökké Falkenhayn Ferencz gróf, jegyzökké Salzer

főerdőtanácsos és Lemberg erdőtanácsos, közfelkiáltással választattak meg.

Salzer főerdőtanácsosnak a végrehajtó bizottság működéséről és a pénztár állásáról tett jelentése után, a napirend főtárgyára tértek át. A mult évi kongresszus által a következő kérdés volt a f. é. kongresszusra kitűzve: „Minő hatása volt az 1882. évi őszi áradások alkalmával, a víz lefolyása, lemosások és csuszamlások képződése tekintetében: egyfelől az erdőknek, másfelől a legelőknek (begyepesedett talaj) és végre a kopár területeknek; továbbá milyen hatással voltak a jó karban tartott erdővel borított völgyterületek, oly területekkel szemben, melyeken elégtelen, vagy rossz kezelés folytán elsilányult erdő állott?”

Ezen kérdés referálása az osztrák birodalmi erdészeti egyesületre (Oesterreichischer Reichsforstverein) volt bízva.

Az általános vitát Guttenberg tanár, a bécsi felsőbb földmívelési iskola rektora, mint előadó nyitotta meg. Két és fél óra hosszat tartó, mély tanulmányról tanuskodó beszédben fejtegette a birodalmi erdészeti egyesület resolúciójának indító okait. Fejtegetéseinek kiinduló pontjául többeknek a kérdéses tárgyra vonatkozó munkáit, s ezek közt Seckendorffnak ismeretes jelentését jelöli meg, melyekre további fejtegetéseiben támaszkodik. Beszéde folyamán kiemeli, hogy a tett jelentések az erdő befolyásának méltatása tekintetében igen eltérők, s az erdő befolyásának mértékére nézve a két szélsőség közt sokféle nézet jutott érvényre. Azután bizonyítékokat hoz fel az 1882. év őszen hullott csapadékok rendkívüli nagyságára, melyek még sok más, szerfelett kedvezőtlen körülményekkel összetalálkozva, az emlékezetes pusztításokat idézték elő. Továbbá, a geológiai viszonyokat, a talaj alkotásának stb. befolyását felemlítve, áttér az erdőkezelés előadására, s a különböző erdő alakoknak a pusztítások nemére és

kiterjedésére való befolyásának tárgyalására. Itt úgy a tudósítások, mint a saját tapasztalatai alapján konstatálja, hogy kellően befásult, s különösen bántatlan lombtakaróval bíró erdő, kiválóan azonban a fiatal és középkorú erdő, kitűnő szolgálatokat tett, s meredek hegyoldalakon sokhelytt jelentékeny kőtörmelék tömegeket tartott vissza, a völgyek területének előnyére. Nevezetesen a folyók partjain, a völgyekben lévő lombfaerdők gyakoroltak méltánylandó védelmet. A mi pedig a vadpatakok és talaj-elmosások képződését illeti, e tekintetben a főszerep a geológiai viszonyokat illeti, s fájdalommal kell elismerni, hogy azon kőzetnemek, mint a zsirkő-, csillám- és agyagpala stb., melyek a lecsuszamlásnak leginkább ki vannak téve: épen a legtermékenyebbek is, s ezért ezekről az erdő leginkább szokott kiirtatni. Továbbá a legelők hatásáról szólva, rámutat Guttenberg a legelő marha járó helyének veszélyes befolyására, mert a járás által a gyepek összefüggése számtalan helyen megszakittatik. Árvizek ellen kitűnő védelmül szolgál a henyefenyő, épen ott, hol a csapadékok egyenletlenek és számosak, tehát annak fentartására a legnagyobb gond fordítandó. Figyelmet kell továbbá fordítani a káros fa-szállítási módoknak, mint pl. a föld-csusztatóknak megszüntetésére. Sokan, így folytatja szóló, a pusztításokat nagy részben a tarvágásoknak tulajdonították, azt azonban az illetők elfeledték, hogy a rosszul kezelt szálalt erdő sem képes egyáltalában ily elemi csapásokkal megküzdeni, a mellett, hogy a magas hegységben való alkalmazása nagy technikai akadályokba ütközik. A tudósításoknak és észleleteknek egész sora abban megegyezik, hogy zárt és jól ápolt, habár kisebb területet elfoglaló erdők, 1882-ben jó szolgálatokat tettek. A legtöbb vadpatak eredete a legmagasabb régiókban van, s mennél nagyobb kiterjedésűek ezek, annál nagyobbak voltak a pusztítások; tehát ily esetekben az erdő kevésbé jöhet

tekintetbe. Végül előadó még a lejtők fekvéséről és hajlásáról beszélve, az általa mondottakat röviden összefoglalja, s a birodalmi erdészeti egyesület által javasolt resolúciót elfogadásra ajánlja.

A resolúció szó szerinti szövege a következő:

„Az erdők állapotának és az erdőgazdaságnak az 1882. év őszén az árvizek által okozott károsításokhoz való viszonyát illetőleg tett beható nyomozásokból kétségtelenül kitűnik, hogy bár azon csapások főokozójául a rendkívül kedvezőtlen időjárás és más nemű viszonyok összehalálkozását kell tartani, mindamellett az erdőknek, a vadpatakok eredő és gyűlő területein mind inkább terjedő kevesbitése és rossz állapotba jutása az árvizek pusztító hatását lényegesen fokozták; hogy továbbá, a vadpatakok szaporodása általában, és az árvizeknek némely völgyterületeken való gyakoribb előjövetele, az erdők irtásának és rossz kezelésének, különösen pedig a lombtakaró tulságos mértékben való szedésének és a tulságos legeltetésnek tulajdonítandó.

Ennek figyelembevételével az erdészeti kongresszus szükségesnek tartja, az erdőállomány emelésére és a több irányban aggasztó állapotban lévő erdőgazdaság javítására általában teljes erővel hatni; továbbá, a vadpatakok területét illetőleg oly különös intézkedések teendők, melyek egyfelől a meglévő erdők gondos kezelése által, a talajnak sürgősen szükségelt védelmét, s a szükségesnek ismert területek beerdősítését, valamint a henye fenyőnek és havasi cserjéknek fentartását biztosítják, másfelől pedig a talajnak a rendellenes lombszedés és legeltetés, nem különben a fának földcsusztatókon és vízmosásokon való szállítása folytán bekövetkező veszélyeztetését, megakadályozzák.

Az erdészeti kongresszus különös örömmel üdvözli a magas kormánynak ez irányban már megkezdett lépéseit,

különösen a földmívelési ministeriumnak 1883. évi júliushó 27-én kelt rendeletével, a közigazgatási hatóságoknál a szakképzett erdészeti személyzet szervezése és szaporítása érdekében tett intézkedését, valamint a hegyi vizek kártalan levezetésére vonatkozó törvényjavaslatnak előterjesztését. Erre vonatkozólag az erdészeti kongresszus ohaját fejezi ki, hogy az erdőbirtokosok jóvedelmének ezen törvényből kifolyó kevesbedése kárpótlásul, már csak az elérni szándokolt cél, az erdőmívelés emelése tekintetéből is, az erdőbirtokosok érdekei lehetőleg vétessenek figyelembe.

Guttenberg után Seckendorff tanár szólal fel, hogy az előtte szólónak az ő munkájából vett idézetei értelmezését helyreigazítsa. Mert az idézetek szerint azt lehetne gondolni, hogy ő, Seckendorff, Franciaországban, Tirolban és Karinthiában tett utazásáról a földmívelési ministerhez intézett jelentésében, az erdőknek az árvizek lefolyására és a vadpatak képződésére való befolyását nem eléggé méltányolná. Felvilágosításokat nyújt az általánosan ismert jelentésben foglaltak felől, s azt mondja, hogy az ő művéből vett idézeteket egyáltalában nem lehet úgy értelmezni, miként azt az előtte szóló tette. Ezután Zenker erdőmester szól, ki azt hangoztatja, hogy a rezolúcióban az erdő befolyása nincs kellőleg méltányolva, míg a gyepes területek hatása tulmagasra van becsülve. A kérdéshez hozzászól még dr. Riccabona, kinek felszólalása után Fiscali erdőtanácsos emel szót. Szerinte az osztrák birodalmi erdészeti egyesület rezolúciójában az erdőnek kérdéses befolyása csupán többféle feltételek mellett van megengedve, a mivel ő, a többi csehországi képviselővel együtt, nem érthet egyet. Ezért a cseh erdészeti egyesület nevében, többi képviselő társaival a következő rezolúciót ajánlja elfogadásra:

„1. A beerdősült terület a vadpatakok képződését meg-

akadályozza. 2. Az erdőirtás a talajt a vadpatakok rombolásának engedi át. 3. Az erdők kiterjesztése a vadpatakok keletkezését megakadályozza. 4. Az erdők elenyészése a vadpatakok rohamosságát megkettőzteti, és azokat ismét előidézheti. 5. A talajnak pusztán begyepesedése a talajt a víz hatása ellen nem óvja úgy meg, mint az erdő, és az esőviznek gyors összefolyását egyáltalában nem akadályozza meg. Ez okból a begyepesítés, a már elrontott talajviszonyok javító szeréül csak ott alkalmazandó, a) hol a magas fekvés miatt erdő nem telepíthető; b) az erdőtenyészet határain belül csakis ott, hol a következő beerdősítés előkészítéseül a megmeztelelt és meglazított talaj gyors megkötése forog szóban.“

A vita folyamában felszólalnak: Baudisch erdőmester, Haugwitz gróf, ki Zenker és Fiscali ellébbi felszólalásait pártolja, míg dr. Riccabona utóbbi ellen beszél; Dimitz főerdőmester a tarvágás és szálalás tekintetében óhajtaná az álláspont tisztázását. Végül Guttenberg hosszabb beszédben védi álláspontját; Seckendorff felszólalásával szemben kijelenti, hogy a szóban forgott idézeteknek alkalmazása az ő részéről nem volt irányzatos; Fiscali indítványára megjegyzezi, hogy abban az erdő és a vadpatak úgy vannak feltüntetve, mint egymást kölcsönösen kizáró két dolog, s ezért el nem fogadhatja.

Ezután többen szavazás iránt tesznek indítványt, közben Schwarzenberg herczeg is felszólal; pártolja Surellnek a franciaországi területi viszonyokra már régebben mondott tételeit (Fiscali elébb közölt indítványának első 4 pontja), mert az ottani és az austriai viszonyokban sok hasonló van, s ott is a kisbirtok és községi birtok az uralkodó. A begyepesítést Franciaországban is mindinkább elhagyják, míg az osztrák kormány javaslatában befásítás és begyepesítés némileg egyenlővé van téve. További felszólalások után, részint a

kimerültség miatt, részint pedig kölcsönös értekezések czéljából, az ülés egy időre felfüggesztetik.

A tárgyalás újból megkezdése alkalmával Fiscali az alábbi közvetítő indítványt teszi:

„Tekintve, hogy az összes értesítések szerint az erdőknek befolyása a vadpatakok képződésének megakadályozására, nagyban és egészben a leghatásosabbnak bizonyult, s oly esetek, midőn az erdő ellenállni nem képes, vagy hatását más mellékkörülmények legyőzik, a kivételekhez tartoznak: a kongresszus azt határozza, hogy Surellnek ismeretes tételeit (itt megjegyzéskép szószerint idézve van az 1—4. pont) a magáévá teszi, s azokhoz 5-ik pontul még hozzáteszi: a talajnak pusztán begyepesedése stb. (Fiscali eredeti indítványának 5. pontja.)“

Seckendorffnak némi módosítást ajánló indítványa után a kérdés szavazásra bocsáttatott. Az ismételt szavazás eredménye szerint, 8 szavazattal 7 ellenében, a birodalmi erdészeti egyesület resolúciójának 1-ső bekezdése elvettetett, s a csehországi erdészeti egyesület indítványa fogadtatott el.

A birodalmi erdészeti egyesület resolúciójának 2-ik bekezdése fölötti vitában Dimitz főerdőmester azt az indítványt teszi, hogy az eredeti indítványnak „a rendellenes lombszedés és legeltetés“ szövege elé még ezen szó: „tarvágosok“ is felvétessék. Többeknek felszólalása után az eredeti szöveg Dimitz fennebbi módosításával, 10 szavazattal 5 ellen, elfogadtatott, s az aznap i ülés berekesztetett.

Másnap, márczius 14-én, délelőtt 10 órakor, a tárgyalás újból megkezdődött. Legelőszőr dr. Heilsberg tesz indítványt, mely szerint a kormány felkérendő lenne, hogy a mezőgazdaság érdekében a legelőterületeknek minden további korlátozását akadályozza meg, elrendelvén egyszersmind, hogy oly hegységi területek, melyek igen gyéren vannak beerdősülve, (körülbelől 26 törzs holdankint), mint legelők vétessenek

fel a katasterbe. Ez ellen felszólalt Fiscali erdőtanácsos, ki a földadószabályozás központi bizottságának is tagja, s felemliti, hogy a felszólamlások idejének lejártá után Felső-Stajerországból hasonló tárgyú kérés adatott be, melyet azonban a központi bizottság, stajerországi szakértők véleményének meghallgatása után, elutasított, mert kiderült, hogy az egésznek célja csupán az volt, hogy az illető területeket az erdőtörvény rendelkezései alól kivonják. Heilsbergnek elébb említett indítványa, részint mint nem a tárgyhoz tartozó, részint mint az erdők fentartására ráutalt alpesi tartományok érdekeinek meg nem felelő, 9 szavazattal 2 szavazat ellen, elvettetett. Dr. Lorencz közli a kongresszussal, hogy az erdőstatistikai bizottság a földmívelési ministeriumban már megalakult, működéséről azonban jelentést még tehet.

Ezután a napirendre térve, a birodalmi erdészeti egyesület resolucziójának 3-ik bekezdése fölött fejlődött vita, melyet két részre osztva tárgyaltak. Schwarzenberg herczeg kijelenti, hogy ő, bár az erdészeti személyzetnek a közigazgatósági hatóságoknál történt megszorítását meglelégedéssel veszi is tudomásul, azoknak szervezését egyáltalában nem üdvözölheti „különös örömmel“, mert az illető rendelet nem vette kellő figyelembe a mult évi erdészeti kongresszusnak az erdészeti személyzet önállósága és függetlensége iránt kifejezett kíváнатát, s ez okból a szövegből a „szervezése“ szót törölni kívánja. Többeknek felszólalása után Guttenberg a következő módositványt nyújtja be:

„Az erdészeti kongresszus a hegységi vizeknek kártalan levezetésére vonatkozó törvényjavaslatot, mely a magas kormány által a birodalmi tanács mindkét házához beterjesztetett, alkalmasnak tartja az említett különös intézkedéseknek a vadpatakok területén való foganatosítására.“

Ezen módosítás többeknek felszólalása után elfogadtatott. Az ajánlott resoluczió 3-ik bekezdésének 2-ik része Guttenberg hosszabb indokolása, s több tagnak felszólalása után szavazásra bocsáttatott, melynek eredménye: 8 igen, 8 nem szavazat volt.

Dimitz főerdőmester kötelességének tartja, hogy Guttenberg előadónak a kongresszus részéről köszönet fejeztessék ki, ki időt, fáradságot és költséget nem kimélt, hogy a kérdés tanulmányozásához szükségelt ismereteket a helyszínén megszerezze, s bár az általa előadott jelentés nem fogadtatott is el minden pontjában, mindamellett az erdő hatásának kérdéséhez örök becsü adatokat szolgáltatott. A kongresszus tagjai erre helyükről felemelkedve, fejezték ki köszönetüket.

Ezután a felső-austriai erdészeti egyesület indítványa került tárgyalás alá, mely szerint a legközelebbi kongresszus 1886-ban lenne tartandó. Dimitz előadja, hogy a kongresszus a kisebb egyesületeknek nem jelentéktelen költségeket okoz, s különben is most ez időszert az ausztriai erdészeti ügyeknek minden nagyobb lebegő kérdése kielégítőleg meg van oldva, vagy legalább is behatóan meg van tárgyalva, s így ő a kongresszusnak 1886. évre való halasztását pártolja. Az indítványhoz hozzászólnak még Guttenberg, Haugwitz gróf, Thun-Hohenstein és Falkenhayn grófok, Baudisch erdőmester, Zenker erdőmester és Dommes erdőigazgató, mire az indítvány tiz szavazattal öt ellenében elfogadtatott.

Zenker felszólalására Rinaldini ministeri tanácsos kijelenti, hogy a kormány nem tévesztette el szem elől az erdőtörvény reformjának kérdését, miről több részletes törvényjavaslat tesz bizonyosságot, melyek egyes testületek által tárgyaltnak.

Végül Haugwitz gróf, a kongresszus nevében az elnököknek köszönetet mond.

A következő erdészeti kongresszus az erdőstatisztika kérdésével fog foglalkozni; több tárgy még eddig nincs ajánlva.

A fák ikergyümölcsseiről.

Irta: Dr. Borbás Vincze.

Gyümölcslomb vagy syncarpium (v. fructus aggregati) a gyümölcsök organographiájában oly gyümölcsösszeg, a mely nem egyetlen egy virágnak köszöni eredetét, hanem több és szorosan egymás mellett való virág gyümölcszemeinek benső vagy csak látszó egyesüléséből támad, pl. az eperfa, füge, kenyérfa, ananász álgyümölcse. Mások, mint pl. Sachs, Bischof az egy virágból fejlődő, egynél több termést nevezik syncarpiumnak, akár összeforradjanak vagy összetartassanak azok egymással, mint pl. a málna, szeder, a juhar, a rózsza csipkebogyója, akár külön, szabadon maradjanak, mint a pünkösdi rózsánál. Ezek az előbbi meghatározás szerint nem syncarpiumok, hanem csoportos gyümölcsök (fructus compositus, seu fr. multiplex, arbor polycarpia). Ez az organographiai meghatározás.

Fáinknál a gyümölcsök iker-képződése akár mint fructus compositus (pl. a juhar fáknál, Lonicerák), akár mint syncarpium (eper) állandó lehet. De némelykor olyan gyümölcsök is párjával jelentkeznek, s többé-kevésbé összenőnek egymással, a melyek rendesen magánosak és szabadok. Az ily képződményt a növények teratológiájában (a korcsképződések leírásában) syncarpiának v. ikergyümölcsnek mondjuk.